

TIJDSCHRIFT OVER PLANTENZIEKTEN

Onder redactie van Mej. H. L. G. DE BRUYN; Dr J. A. A. M. H. GOOSSENS;
Ir P. HUS; Prof. Dr A. J. P. OORT en Dr H. J. DE FLUITER (Secretaris)

Redactie-adres:

p/a Instituut voor Plantenziektenkundig Onderzoek, Binnenhaven 4a, Wageningen

Drukkers-Uitgevers: H. Veenman & Zonen – Wageningen

61e JAARGANG (1955)

BIJ HET BEGIN VAN DE EEN EN ZESTIGSTE JAARGANG EEN TERUGBLIK EN EEN BLIK IN DE TOEKOMST

Op 1 April 1895, dus bijna 60 jaar geleden, verscheen de eerste aflevering van het Tijdschrift over Plantenziekten, uitgegeven door het Phytopathologisch Laboratorium Willie Commelin Scholten te Amsterdam en het Kruidkundig Genootschap Dodonaea te Gent. En zonder onderbreking is het – op één na oudste – tijdschrift op het gebied van de plantenziekten sindsdien verschenen. De redactie werd toentertijd gevormd door Prof. Dr J. RITZEMA BOS, directeur van het bovengenoemde laboratorium, en de Heer G. STAES, praeparator aan de Hogeschool te Gent en secretaris van Dodonaea. Het tijdschrift werd te Gent gedrukt. Het eerste artikel – van de hand van RITZEMA BOS – was gewijd aan: Het phytopathologisch onderzoek in Nederland, en het Phytopathologisch Laboratorium Willie Commelin Scholten te Amsterdam. We vinden hierin op blz. 9 iets over het ontstaan van ons Tijdschrift:

„En zoo kon op 4 Februari l.l. de installatie van den Directeur van het „Phytopathologisch Laboratorium Willie Commelin Scholten” plaats hebben; met het Bestuur der stichting waren daarbij tegenwoordig de Heer J. H. KRELAGE, de verdienstelijke Voorzitter der Nederlandsche Phytopathologische Vereeniging, en Prof. J. MAC LEOD uit Gent, de Voorzitter van het Kruidkundig Genootschap aldaar. Lag het voor de hand, dat bij de plechtigheid tegenwoordig was de Voorzitter van de Vereeniging, die tot dusver getracht had, zij 't op bescheiden wijze, te voorzien in de behoefte aan de voorlichting en studie op het gebied, waarop het phytopathologisch laboratorium in 't vervolg hoopt werkzaam te zijn, – het was niet minder natuurlijk, dat Prof. MAC LEOD was uitgenoodigd om de plechtigheid met zijne tegenwoordigheid te vereeren. Hij toch was het, die ons de gelegenheid opende, reeds dadelijk met een orgaan van het Phytopathologisch Laboratorium Willie Commelin Scholten voor den dag te komen; de steun, ons op deze wijze verleend, wordt door het Bestuur en de Directie van het laboratorium op hoogen prijs gesteld; en de samenwerking met het Belgische broedervolk, dat dezelfde taal spreekt als wij, zal – hopen wij – voor Noord en Zuid beiden, vruchten afwerpen.”

De eerste jaren stond het Tijdschrift dus los van de Plantenziektenkundige Vereeniging. Dit blijkt ook uit een passage op blz. 2 van een artikel eveneens van RITZEMA BOS, waarmee in 1906 de twaalfde jaargang aanvangt.

„Het kwam mij toen in de gedachte, dat er toch eigenlijk een meer innige band tusschen he „Tijdschrift over Plantenziekten” en de „Nederlandsche phytopathologische Vereeniging”, bestaat, dan tusschen dit Tijdschrift en het phytopathologisch laboratorium Willie Commelin Scholten. Bij de stichting van genoemd laboratorium werd de wensch uitgesproken, dat dit lichaam een orgaan zou hebben; de middelen ontbraken om zoodanig orgaan te stichten, en gretig werd destijds het aanbod van Prof. MAC LEOD en den Heer STAES aanvaard, om het „Tijdschrift over Plantenziekten”, dat door het „Kruidkundig Genootschap Dodonaea” zou worden uitgegeven, tevens orgaan van het Amsterdamsche phytopathologisch laboratorium W.C.S. te doen zijn. Echter heeft dit laboratorium nooit anders dan door de werkzaamheid van zijnen Directeur iets voor het Tijdschrift gedaan; het heeft nooit in de kosten der uitgave van het Tijdschrift bijgedragen.

De Nederlandsche Phytopathologische Vereeniging daarentegen schenkt reeds sedert verscheiden jaren eene kleine jaarlijksche subsidie aan het „Tijdschrift over Plantenziekten”, en teekent sedert 1905 niet alleen meer – zoals vroeger – voor hare donateurs – maar ook voor hare leden op het Tijdschrift in. Het kwam mij daarom voor, dat zij eigenlijk meer recht heeft, dit Tijdschrift voor een deel „haar orgaan” te noemen dan het phytopathologisch laboratorium Willie Commelin Scholten.

Als voorzitter der „Nederlandsche phytopathologische Vereeniging” en als briefwisselend lid van het „Kruidkundig Genootschap Dodonaea” zou ik de redactie van een orgaan van beide vereenigingen kunnen blijven voeren.

Ik schreef aan den Heer STAES, of men vanwege „Dodonaea” genegen zou zijn, in het vervolg het „Tijdschrift over Plantenziekten” te noemen het orgaan van dat genootschap en van de Nederlandsche phytopathologische Vereeniging, en niet meer het orgaan van het phytopathologisch laboratorium Willie Commelin Scholten; in welk geval ik mij gaarne met de redactie van het Tijdschrift zou willen blijven belasten. Ik ontving een toestemmend antwoord. Natuurlijk kon deze verandering alleen tot stand komen, wanneer de Algemeene vergadering der Nederlandsche phytopathologische Vereeniging haar goedkeurde. Dit geschiedde, blijkens de achterstaande notulen, op 28 Februari (1906) jongstleden.

Zoo is dan aan den wensch, die door meerdere leden der Nederlandsche phytopathologische Vereeniging herhaaldelijk werd uitgesproken, n.l. den wensch om een eigen orgaan te hebben, voldaan.”

Vanaf 1906 komt nu de naam van de Nederlandse Phytopathologische Vereniging te samen met die van het Kruidkundig Genootschap Dodonaea op het titelblad voor. Reeds in 1908 neemt onze Vereniging de uitgave van het Tijdschrift van het Genootschap Dodonaea over. Dit Genootschap ontvangt van die datum af voor haar leden tegen betaling een aantal exemplaren van het Tijdschrift. Het Tijdschrift wordt nu ook niet meer te Gent maar te Wageningen bij F. E. HAAK gedrukt. Met de 23ste jaargang (1917) neemt H. VEENMAN het drukken over. Op deze plaats wil ik namens de redactie aan de Heren VEENMAN en hun staf mijn grote waardering uitspreken voor de prettige samenwerking en voor de keurige verzorging van het Tijdschrift.

Gedurende de oorlog 1914–1918 was het contact met België en met het Genootschap Dodonaea verloren gegaan. Na de oorlog bleek dit Genootschap weinig levenskracht meer te bezitten en werd besloten de uitgave van het Tijdschrift geheel in eigen hand te houden. Sinds de zevende aflevering van jaargang 26 (1920) vaart het Tijdschrift dus uitsluitend onder de vlag van de Nederlandse Plantenziektenkundige Vereniging.

Werd de redactie aanvankelijk door RITZEMA BOS en STAES en sinds 1904 alleen door RITZEMA BOS gevoerd, in 1922 wordt de redactie weer uitgebreid en van 1929–1946 bestaat zij uit VAN POETEREN, ROEPKE en WESTERDIJK. In verband met de vele werkzaamheden aan het redacteurschap verbonden, werd na dien de redactie tot vijf leden uitgebreid.

In de loop der jaren is de inhoud, het karakter en de omvang van het Tijdschrift sterk veranderd. In de eerste jaargang, die 156 bladzijden telt, treden –

op één artikel na – alleen de beide redacteuren als schrijver op! De onderwerpen, die behandeld worden, lopen sterk uiteen; enige hebben een algemene strekking, zoals: Inleiding tot de studie der woekerzwammen en Ziektenleer der planten en hare betekenis voor de praktijk (intreerede van RITZEMA BOS). Andere zijn meer gespecialiseerd en hebben betrekking op onderwerpen, die ook nu nog vaak actueel zijn, zoals bijv.: Het schurft of de pokken van de aardappelknollen en Het spikkelen van het koolzaad en hoe het koolzaad moet worden geoogst, om het door deze ziekte teweeggebrachte nadeel te voorkomen.

Dat ook toen reeds voor giftige bestrijdingsmiddelen werd gewaarschuwd, blijkt uit een artikeltje over de gele kruis- of stekelbesbladwesp. Als bestrijdingsmiddel wordt o.a. Helleboruspoeider aanbevolen, met de waarschuwing erbij: N.B. Helleboruspoeider is giftig; het niet onder bereik van kinderen laten!

In tegenstelling tot de eerste jaargang zijn in de zestigste jaargang met zijn 288 bladzijden en zijn vele afbeeldingen en grafieken 35 schrijvers aan het woord. Van de 34 artikelen zijn er 32 in het Nederlands geschreven, waarvan 27 met een samenvatting in Engels of Duits. Twee zijn in de Engelse taal gesteld en van een uitvoerige Nederlandse samenvatting voorzien.

Met het groeien van de contacten met het buitenland – een groot aantal exemplaren van het Tijdschrift gaat naar alle delen van de wereld – werd het noodzakelijk ook met de belangen van de buitenlandse lezers rekening te houden. Vinden we in 1926 voor het eerst sporadisch een Engelse samenvatting, in de jaren 1938 t/m 1940 is bijna 4 % van de tekst door samenvattingen in een vreemde taal ingenomen, terwijl dit over de jaren 1950 t/m 1954 $6\frac{1}{2}$ % bedraagt. Daarnaast werden in deze laatste jaren een aantal artikelen in de Engelse, Franse of Duitse taal opgenomen. Het betrof hier vooral artikelen voor de speciale WESTERDIJK- en ROEPKE-nummers en twee dissertaties.

Uiteraard zal de redactie in de eerste plaats aan de verlangens van de Nederlandse lezers blijven tegemoetkomen door de meeste artikelen in het Nederlands te publiceren. Daarnaast zal evenwel – met het groeien van de internationale samenwerking – steeds meer aandacht besteed moeten worden aan uitvoerige samenvattingen in een vreemde taal, bij voorkeur in het Engels. Daarmee hoopt de redactie de lezerskring, die het Tijdschrift in binnen- en buitenland heeft, niet alleen te behouden, maar ook uit te breiden.

Door het aanbrengen van verbeteringen streeft de redactie ernaar de bruikbaarheid van het Tijdschrift te verhogen. In de voor U liggende aflevering zult U bij elk artikel een korte aanduiding vinden, waardoor het citeren ervan wordt vergemakkelijkt. Ook voor suggesties van de zijde van de lezers en schrijvers houdt de redactie zich steeds aanbevolen.

Moge het Tijdschrift ook in de komende jaren aan zijn doel blijven beantwoorden.

OORT